

Ināpit liber Ambrosij episco-
pi Exameron. id est de sex dierum
operibus in principio mundi.

Antiūne opiniois
assumpisse hōies.
vt aliqui eoz tria
principia cōstitue-
rent omniū. deum.
et exemplar. et materiā. sicut Plato.
discipuliq; eius. et ea incorrupta
et increata. ac sine imādo esse asse-
uerarēt. deūq; non tanq̄ creatorē
materie. sed tanq̄ artificē ad exē-
plar. hoc est ad ydeam intēdente.
fecisse mundū de materiā quā vo-
cant plen. que gignēdi cās rebus
omnibus dedisse asseratur. ipsum
quoq; mundum incorruptū. nec
creatū. aut factū estimarent. Alij
quoq; vt Aristoteles. cū suis di-
sputandū putauit. duo principia
ponerēt. materiā. et speciem. et ter-
cium cum his. qd̄ operatorū dicē-
tur. cui suppeteret cōpetenter effi-
cere qd̄ ad oriūndū putasset. Quid
igitur tam incōueniens q̄ vt eter-
nitatē opēis. cum deī omnipotentis cō-
iungerēt eternitate. vel ipm̄ opus
deum esse dicerēt. vt celū et terram
et mare dimis p̄sequerent honori-
bus. Ex quo factū est. vt partes
mundi deos esse crederēt. quāuis
de ipso mundo non mediocris inf-
eos questio sit. Nam Pitagoras
vnum mundū asserit. alij innūera-
biles dicūt esse mundos. vt scrip-

fit Democritus. cui plurimum de
phificis auctoritatis vetustas de-
tulit. Ipsi quoq; mundū semp
fuisse et fore Aristoteles vsurpat
dicere. Cōtra aut̄ Plato. nō fuisse
semp. et semp fore p̄sumit astrue-
re. Plurimi vero nec fuisse semp.
nec semp fore. scriptis suis testifi-
cātur. Inter has dissentōes eoz.
que pōt esse veri estimatio. cum
alij mundū. ipm̄ deum esse dicāt.
q̄ ei mens dīna vt putant. inesse
videat. Alij ptes ei? alij vtrūq;
q̄ figura sit deoz. nec qui numes-
rus. nec q̄ locus. aut vita. aut au-
ra possit cōplēndi. si q̄dem mūdi
estimatioe volubilem. rotūdum.
ardente quibus dā inātātū motū
bus sine sensu. deum cōueniat in-
telligi. qui alieno. non suo motu
ferat. Vnde dīmo spiritu p̄uidēs
scūs Moyses hos hōim errores
fore. et iam forte cepisse. in exor-
dio sermonis sui sic ait. In prin-
cipio. creauit deus celū et terrā.

Inciū reruz autorē mundi.
creatōnem materie cōp-
hēdēs. vt deum cognosceres an-
inciū mundi esse. vel ipm̄ esse in-
ciū vniuersoz. sicut in euange-
lio deī filius. dicētibus. tu q̄s es.
rōdit Inciū. qd̄ et loquor vobis.
et ipsum dedisse gignēdis rebus
inciū. et ipm̄ esse creatorē mūdi.
non ydea quadā duce imitatorez
materie. ex qua non ad arbitriuz
suū. sed ad spēm p̄positam. sua

opera formaret. Pulchre q̄z ait
in principio fecit. vt incomprehensi-
bilem celeritatē operis exprimeret
cum effectū prius opatōis imple-
te q̄ iudicium cepte explicuisset.
Quis hoc dicat aduertere dēmus
Moyſes vtiq̄z ille eruditus in oī
ſapientia egiptioꝝ quem de flumi-
ne collectū filia pharaonis vt fi-
lium dilexit. ⁊ ſubidijs regalibꝫ
fultum omnibꝫ ſecularis prudētie
diſcipulis informāi atq̄z inſtrui
deſiderauit. **Q**ui cū de aqua nomē
acceperit. non putauit tū di cēdū
q̄ ex aqua cōſtaret omnia. vt tha-
les dixit. **E**t cū eſſet in aula educa-
tus regia maluit tū pro amore iu-
ſticie ſubire exilium voluntarium
q̄ in tyrannidis ſaſtigio peccati p-
functionem delicijs acq̄rere. **D**e-
miq̄z priuſq̄ ad populi liberandi
munus vocaret. naturali eq̄tatis
ſtudio puocatus. accipientē iniu-
riam de popul arbo ſuis vltus. in-
uidie ſeſe dedit. voluptatiq̄z eri-
puit. atq̄z omnes regie domus de-
clinās tumultus in ſecretū ethio-
pie ſe cōtulit. ibiq̄z a ceteris nego-
cijs remotus. totū dīne cognitōi
animū intēdit. vt gloriā dī vide-
ret facie ad facieꝫ. **C**ui teſtificatur
ſcriptura. qz nemo ſurrexit āpliꝫ
p̄pha in iſrahel ſicut moyſes. qui
ſciuit dñm facie ad faciem. non in
viſione. neq̄z in ſōno. ſ; os ad os
cū ſūmo deo locutus. **N**eq̄z i ſpē
neq̄z p enigmata. ſed p ſpicua p-

ſentie dīne dignatōne tonatus.
Hic itaq̄z moyſes aperuit os ſuū
⁊ effudit que in eo dñs loq̄batur
ſcōm q̄ ei dixerat cū eum ad pha-
raoneꝫ dirigeret. **V**ade ⁊ ego ape-
riam os tuum ⁊ inſtrua quid de-
beas loqui. **E**tē ſi q̄d de populo
dimittēdo diceret. a deo acceperat.
quātomagis q̄d de celo loq̄retur
Deniq̄z non in pſuaſione hūane
ſapientie. nec in philoſophie ſimu-
latorijs diſputatōibꝫ. ſ; in oñſio-
ne ſpūs ⁊ vtutis tanq̄ teſtis dīni
operis auſus eſt dicere. **I**n p̄ci-
pio fecit deus celū ⁊ terram. **N**on
ille vt at̄omorū concuſſione mū-
dus coiret. ſerum atq̄z oōo ſū ex-
pectauit negociū. neq̄z diſcipu-
lum quendam materie quam cō-
tēplando mundū poſſet efficere. ſ;
auctore deū exprimentū putauit.
Aduertit enim vir plenus prudētie
q̄ viſibiliū atq̄z inuiſibiliū ōrīgi-
nes ſbſtanciāꝫ ⁊ cās reruz mens
ſola dīma cōtineat. non vt philo-
ſophi diſputāt validiorem at̄o-
morū cōplexionē pſeuerātie iugis
preſtare cauſam. ⁊ indicauit q̄
telam aranee texerent. qui ſic ni-
nuta ⁊ inſbſtātua principia celo
ac terris darent. que vt fortuito
cōiungerētur. ita fortuito ac temē
diſſoluerētur. niſi in ſūi gubna-
tois dīma vtute cōſtaret. **N**ec im-
merito gubernatore nesciunt qui
non nouerunt deum per quem om-
nia reguntur ⁊ gubernantur.

Sequamur ergo eum qui a auz
 dozem novit a gubernatorē. nec
 vamis obducamur opinioibz.
In principio inqt. qd bonus ordo
 vt illud primū assereret quod ne
 gare cōsueuerūt. a cognoscere
 prināpiū esse mundi. ne sine prin
 āpio mundū esse homines. arbi
 trarentur. **V**nde a **P**auis cum de
 celo a terra a mari loqueretur ait
Omnia in sapientia fecisti. **D**edit
 ergo prināpiū mundo. dedit eiaz
 creature in formē materiā. ne in
 creatuz a sine consortē substācie
 crederemus. **E**t pulchre addidit.
 fecit. ne mora in faciēdo fuisse esti
 maretur. vt vel sic intelligeret ho
 mines. qd incompabilis operator
 esset. qui tantum opus breui exi
 guoqz momento sue operatōnis
 absolueret. vt volūtatis effectus
 sensū tps pueniret. **N**emo ope
 tante vidit. sed agnouit opatum
Vbi igitur mora. cum legas. qz
 ipe dixit a facta sunt. ipe manda
 uit a creata sunt. **N**ec artis igit
 vsuz nec virtutis expedit. qui mo
 mēto sue voluntatis maiestatz
 tante opatōnis impleuit. vt ea q
 non erant esse faceret tam veloā
 ter. vt neqz voluntas opatiōni p
 arreret. nec opatiō volūtati. **M**i
 rans opus. qris opatorē. qui pri
 āpiū tanto operi dedit. qd tam
 āto fecerit. **D**ubieat statim di
 cens. qz deus fecit celum a terraz.
Audisti auctore. dubitare non de

bes. **H**ic est in quo bndixit **M**el
 chisedech **A**bram prēm multa
 rum gentū. dicens. **B**enedictus
Abram deo sūmo. qui fecit ce
 lum a terrā. **E**t credidit abrahaz
 a ait. **E**xteno manū meaz ad deū
 sūmū. qui fecit celum a terrā. **V**i
 des qz hoc homo non inuenit. sed
 deus annūciauit. **D**eus est ei mel
 chisedech. qui est rex pacis a iū
 sticie nec incū nec finem diez ha
 bens. **N**on mirū ergo si deus qui
 ē sine incū. incū omnibz dedit.
 vt que non erant esse inciperent.
Non mirū si deus qui omnia vir
 tute sua continet. a incomplēnsi
 bili maiestate vniuersa cōplectis
 tur. fecit hec que videtur. a eiaz
 illa fecerit que non videtur. **I**n
 insibilia aut potiora esse hīs que
 videtur quis neget. auz ea que vi
 dentur tpalia sint. eterna aut que
 non videtur. **Q**uis dubitet qd de
 us hec fecerit. qui per ppham su
 um locutus ait. **Q**uis mensus est
 manu aquā. a celū palmo. a vni
 uersam terrā clausa manu. **Q**uis
 statuit montes in libra. a rupes
 in statera. a nemora i iugo. **Q**uis
 cognouit sensū dñi. aut qd filia
 rius eius fuit. vel qd instruxit eū.
De quo eiaz alibi legimus. qz te
 net arcuituz terre. a terram velut
 nihilū fecit. **E**t **J**eremias ait. **D**ñs
 q non fecerūt celū a terrā. pibūt
 a terra. a de sb celo isto. **D**ns qui
 fecit terrā in vtute sua a correxit

az

orbem in sapientia sua. et in sua prudentia extendit celum et multitudinem aque in celo. Et addidit Infatuatus est homo a sapientia sua. Qui enim corruptibilia mundi sequitur et ex hijs putat quod divine possit nature comprehendere veritatem. quomodo non infatuatus versute disputatois astutus. **C**uz ergo tot oracula audias quibus testificatur deus quod fecerit mundum. noli eum sine principio esse credere. quia quasi spera mundus esse dicatur. ut principium eius nullum videatur exte. et cum intonat quasi in circuitu omnia commouentur. ut vnde incipiat ubi desinat. non facile comprehendas. quia circuitus principium sensu colligere impossibile habetur. Neque enim sperere potest initium reperiri. vel vnde ceperit globus lune. vel ubi desinat menstrua lune defectio. Neque vero si ipse non comprehendas id circo non cepit. aut neque quod desinet. Si ipse circuitum vel attramento vel grafio ducas. vel centro exprimas. vnde ceperis a ubi desieris. interuallo interposito non facile vel oculis colligis. vel mente repetis. et tamen et cepisse. et desuisse. et ipse tibi testis es. Nam et si sensum subter fugit. veritatem non subruit. Que autem initium habent et finem habent. Et quibus finis datur. initium datum esse constat. Finem autem mundi futurum ipse saluator in euangelio suo docet dicens. Preterit enim figura huius mundi. Et celum et terra

preteribunt. Et infra. Ecce ego vobiscum sum usque in consummationem seculi. Quomodo ergo coeternum deo mundum asserunt. et creatori omnium sociant. atque equalem esse disputant creaturam corpusque materiale mundi. inuisibili illi atque inaccessiblei nature divine coniungendum putant. cum presertim secundum suam sententiam non possint negare. Quomodo cuius partes corruptio et mutabilitati subiaceat. huius necessitas est veritas. huius de passionibus quibus proprie portiones eius sunt obnoxie subiaccere. Principium igitur esse docet qui dicit. In principio fecit deus celum et terram. Principium autem ad tempus refertur aut ad numerum. aut ad fundamentum. quomodo in edificanda domo. initium fundamentum est. Principium quoque etiam conuersionis et deprauationis dici posse. scripturarum cognoscimus auctoritate. Est principium artis ars ipsa. ex qua artificum diuersorum. deinceps cepit operatio. Est etiam principium bonorum operum finis optimum. ut misericordie principium est deo placere quod facias. Etenim ad referendum tribus subsidiis maxime puocamur. Est etiam virtus divina que hac exprimitur appellatio. Ad tempus refertur si vel dicere. In tempore fecit deus celum et terram. id est in exordio mundi quando fieri cepit. sic ait sapientia. Cum paret celum. cum illo etiam. Ad numerum autem si referas. ita conuenit ut accipias. In primis fecit

deus celum et terram. deinde colles
regionis. fines inhabitabiles.
Vel sic. Ante reliquas creaturas
diem. noctem. ligna fructifera ani-
mantium genera diuersa. celum et
terram fecit. **S**i vero ad fundamentum
referas principium: terre fundamenta
esse legisti. dicente sapientia. **Q**uoniam
fortia faciebat fundamenta terre:
etiam penes illum componens. Est
etiam bone principium discipline.
Sicut est illud. **I**ncipium sapientie
timor domini. **Q**uoniam qui timet dominum de-
clinat errorem. et ad virtutis semitam:
vias suas dirigit. **N**isi enim
quis timuerit dominum: non potest renu-
ciare peccato. **Q**uod etiam eque de illo
possumus accipere. **M**ensis huius: inci-
pium mensium erit vobis. **Q**uoniam autem
et de tempore istud accipias. quod de pas-
cha domini loquebatur. quod veris incipio
celebrat. **I**n hoc ergo principio
mensium: celum et terram fecit. quod inde
mundi caput oportebat exordium.
ubi erat optima omnibus verna tem-
peries. **V**nde et annus mundi ima-
ginem expressit nascentis. ut post
hibernas glacies atque hiemales
caligines: sereniore solito veris tem-
poris splendor eluceat. **D**edit ergo
formam futuris annorum curricula.
mundi primus exortus ut ea lege
annorum vices surgeret. atque incipio
cuiusque anni produceret terra no-
ua seminum germina. quo primo
dominus deus dixerat. **G**erminet terra
herbam femi. feminas semine iuxta

genus. et secundum similitudinem. et li-
gnum fructifera faciens fructum.
Et statim produxit terra herbam
femi. et lignum fructifera. **I**n quo
nobis et moderatio perpetue diuina
providentia. et celeritas terre germi-
nantis. ad estimatum verne suf-
fragatur etatis. **N**am et si quancumque
tempore. et deo iubere promptum fuit. et
terre obedire nature. ut inter hi-
bernas glacies et hiemales pru-
inas. celestis imperii motu. germi-
nans terra fetum produceret. non erat
tamen dispositio eterne. rigido
stricta gelu. in vires subito fru-
ctus laxare arua. atque horretibus
pruinis. florulenta miscere. **E**rgo
ut ostenderet scriptura veris tempora
in constitutione mundi. ait. **M**ensis
huius vobis incipium mensium primus est
vobis in mensibus anni. primum men-
sem vernum tempus appellans. **D**e-
cebat enim principium anni. princi-
pium esse generationis. et ipsam ge-
nerationem mollioribus auribus foueri.
Namque ei possit tenera ree exordia
a asperioris labore tolerare frigo-
ris. aut torretis estus iniuriam sus-
tinere. **S**imul illud advertere li-
cet. quod iure concurrunt ut eo tempore vi-
deatur in hanc generationem atque
in hoc usus ingressus tributus.
quo tempore ex hac generatione. in
generationem legitimum est transitus.
Siquidem verno tempore filii israel egip-
tum reliquerunt. et per mare transierunt.
baptisati in nube et in mari. ut
a. iij.

quia inuisibilia eius p ea q̄ facta
sūt intelliguntur. **A**uctore em̄ an
geloz a dñationū a ptatuz. facile
intelligimus eū qui momto im̄
perij sui. h̄ac tantaz pulcritudinē
mūdi. ex nihilo fecit eē que n̄ erat
a nō de extantibz. aut rebz. ā cau
fis. donauit hrē s̄stantiam. **E**st
ergo h̄ mūdus dñe specimen op
eratois. qz dum opus videt pre
fertur opator. **N**āqz vt istaz ar
tuz. alie sūt aduose. q̄ sunt in cor
poris motu. ā sono uocis cessauit
motus ā sonus. nihil supfuit nec
remāsit. spectātibz. uel audiētibz
Alie theoretice q̄ vigore mētis ex
ercent. alie hmōi vt cessante pi
ya mētis opatois qz officio ope
ris munus appareat. vt edifica
tio atqz textura q̄ eciam tacete ar
tificē. pitiam eius oñdant. vt ope
ratori opis sui testimoniu suffra
getur. **S**ilr eciaz h̄ mūdus dñe
maiestatis insigne est vt per ip̄sū
sapiētia dei manifestet. **Q**uē vi
dens p̄ph̄a fil̄ ad inuisibilia oca
los mētis attollēs. ait. **Q**uā mag
nificata sūt opa tua dñe. omnia
in sapia fecisti. **N**ec ociose utiqz
factū legimus. qz gētilēs pleriqz
q̄ coeternū deo mundū uolūt esse.
q̄si adūbratōem v̄tutis dñe asse
runt. eciam sua sponte s̄sistere. **E**t
quāuis cām eius deū esse fateant
causa tñ factū uolunt non ex uolū
tate a dispositōe sua. s̄ ita vt cau
sa vmbre corpus est. **A**dxeret eī

vmbra corpori. a fulgori lumini.
naturali magis societate q̄ uolūta
te arbitrea. **P**ulcre ergo ait moy
ses. qz fecit deus celū a terrā. non
dixit qz subeē fecit. nō dixit quia
cām mūdo vt eēt p̄buit. s̄ fecit q̄si
bonus qd̄ foret v̄tile. q̄si sapiens
qd̄ optimū iudicabat. q̄si oipotēs
qd̄ amplissimū preuidebat. **Q**uo
aut̄ q̄si vmbra eē poterat. vbi cor
pus nō erat. cū incorporei dei. cor
porea adūbratō esse non possit.
Quo eciam incorporei luminis splē
dor possit esse corporeus. s̄ si q̄ris
splendorē dei. filius est imago dei
inuisibil̄. **Q**ual̄ ergo deus. talis
est imago. **I**nuisibil̄ deus. eciam
imago inuisibil̄. **E**st em̄ splēdor
glorie paterne. a qz eius imago
s̄stantie. **I**n principio inq̄t fecit
deus celū a terrā. **E**t factus ē ergo
mūdus. a cepit esse q̄ nō erat. **V**er
bum aut̄ dei in principio erat a erat
semp. **D**ed eciam angeli dñatōes
a ptates. et si aliqui ceperūt. erant
tñ iam qñ hic mundus est factus
Oia nāqz creata a cōdita sūt. visi
bilia a inuisibilia. siue sedes. siue
dñatōes. siue p̄cipatus. siue po
testates. **O**ia inq̄t p̄ ip̄m a in ip̄so
creata sūt. **Q**uid est in ip̄m crea
ta. qz ipse est heres p̄ris. eo qz a
prē in ip̄m trāsiert hereditas. **S**i
cut pater dicit. p̄sce a me a dabo
tibi gētes hereditatē tuā. que tñ
hereditas a prē trāsiuit in filium.
a in prēz reuertit a filio. **E**gregie

itaq; apl's a hoc loco filium dixit
auctore omnium a maiestate sua
continente omnia. Et ad romanos
de pre ait. **Q**uoniam ex ipso a p ipm a
in ipso sunt oia. **E**x ipso principiu
a origo substantie uerborum. i. ex
uoluntate eius a p tate. Omnia em
ex uoluntate eius ceperunt. qz vnus
deus pater. ex quo oia. **E**tem tanq;
ex suo fecit. qui unde uoluit fecit.
Per ipm a uoluntate finis in ipsum
Ex ipso ergo materia. p ipm opa
tio que ligauit atq; a struxit vni
uersa in ipm. qz a qd diu uult oia
eius uirtute manet atq; consistit. a
finis eoz in dei uoluntate recurrit
a eius arbitrio resoluunt. **I**n pri
cipio itaq; tps celuz a terra deus
fecit. **T**empus em ab hoc mudo. no
ante mundu. **D**ies aute. tps por
tio est. non pncipiu. **E**t qd lois
serie possum? astrue q pmo diez
fecerit dñs a nocte. que fuit uices
temporū. a secūdo die firmamentuz fe
cerit. quo discretū aqua que sub
celo est. a aqua que sup celum. tñ
satis est ad pntem assertionem q
in principio celu fecerit. unde pro
gatiua generatiois a ca. a terram
fecerit. i qua est generatiois suba
In hijs em. quatuor illa elemēta
creata sūt. ex qbus generatur oia
ista que mudi sūt. **E**lemēta autez
quatuor. aer. ignis. aqua. a terra. q
in oibus sibi mixta sūt. **S**iquidē
a in terra igne reperies. q ex lapi
dibus a ferro frequēter excutit.

a in celo cū sit ignitus. a micans
fulgētibus stellis solus. aqua eē
possit intelligi. q uel supra celu est
uel de illo superiori loco in terra lar
go frequēter ymbre demittitur.
Que pluribus colligere possum?
si qd ad edificatioem ecclie ista p
ficere uiderem? **S**ed qz hijs oc
cupari infructuosu negocium est.
ad illa magis animū intendam?
in qbus uite sit pfectus eterne.
De qlitate igit a de substantia celi
satis est ea p mēre q in ysaiē scri
pturis reperim? qui mediocrib?
a uisitatōis sermonibus qlitatem na
ture celestis expressit. dicēs q fir
mauerit celu sicut fumū. subtilem
eius naturā. nec solidā declarāe au
piens. **A**d spem quoq; eius abū
dat. qd ipse de celi firmamento locu
tus est. qz fecit deus celu sicut ca
mera. q intra celi ambitū. uer
sa claudatur. que uel in mari ge
runtur a terris. **Q**d filr. significas
tur cū legitur qz sic pelle celu dñs
extendit. **E**xtēditur em uel quasi
pellis. ad tabernaculū pfectōis
habitatiois qz sanctorū. **V**el qua i
liber. ut plurimoz scribatur nos
mina. qui xpi grām fide a deuotō
ne meruerunt. qbus dicit. **G**audete
qz nomina ueltra scripta sūt in ce
lo. **D**e terre qz uel qlitate uel posi
tione tractare. nihil proderit. ad
spem futuri. cū satis sit ad sciām.
qd scripturarū dimaz seies comp
hēdit. qz suspēdit terrā in nihilo

Quid nob̄ discutere. utrū in aere
p̄deat an sup̄ aquā. ut inde nasca
tur cōtrouersia. **Q**uō aeris natu
ra tenuis et mollior molem possit
sustentare terrenā. Aut quō si su
per aquas nō demergat in aquā
grauis terrarū ruina. Aut quō ei
maris vnda non cedat. et in latera
eius sese loco suo mota diffundat.
Multi etiam in medio aeris
terā esse dixerūt. et mole sua im
mobilem manere. q̄ equali motu
hinc atq; inde ex omni pte ppen
deat. De quo satis putamus dcm̄
a dño. ad **J**ob seruum suum. quā
locutus per nubē ait. **V**bi eras quā
ponebā fundamenta terre. **I**ndica
mibi si hēs sciētiam. **Q**uis posuit
mensuraz eius. si nosti. aut quō est
qui sup̄ induxit mēsuras sup̄ eam
aut sup̄ quō arcu eius confixi
sunt. **E**t infra. **C**onclusi mare poz
tis. et dixi. **V**sq; huc venies. et nō
trāsibis. sed in te cōminuent flus
tus tui. **N**ōne euidenter ondit de
omnia maiestate sua cōsistere. in
numero et pondere atq; mensura.
Neq; em̄ creatura legem tribuit
sed accepit. et seruat acceptā. **N**ō
ergo q̄ in medio sit terra quā equa
lance suspendit. sed qz maiestas
dei voluntatis sue eam lege cōstrin
git. ut supra instabile atq; inane
stabilis p̄seueret. **S**icut **D**avid
quoq; p̄ph̄a testatur dicēs. **F**un
dauit terrā sup̄ fundamenta eius.
non inclinabit in seculum seculi.

Non utiq; s̄ quasi timō artifex
deus. sed quā omnipotēs p̄dicat. qui
non cetro quodā terrā sed p̄cepti
sui suspēderit sup̄ amēto. nec eam
inclinari patiat. **N**on ergo men
surā centri. s̄ indicij dñi accipere
demus. qz non artis mēsurā est. s̄
ptātis. mēsurā iusticie. mēsurā cog
nitōis. qz omnia non tanq̄ im
mensa p̄tereant eius sciam. s̄ cog
nitōi eius tanq̄ dimēsa subiace
ant. **N**eq; em̄ cum legimus. **E**go
cōfirmavi colūnas eius. vere colū
nis. eam s̄mixaz possum? estima
re. sed ea v̄tute que suffulciat s̄
stantiam terre. atq; sustineat. **D**e
niq; quā in ptate dei sit terre con
stitutio. etiā hinc collige quā scri
ptum est. qui aspiciat terras et facit
eam tremere. **E**t alibi. **A**d huc se
mel. et ego cōcutio terrā. **N**on er
go libramētis suis immobilis ma
net. sed frequēter dei nutu et arbi
trio cōmouet. sicut **J**ob dicit. qz
dñs amouet eam a fundamentis.
colūne autem eius exagitātur. **E**t
alibi. **R**uda inferna in cōspectu
eius. et non est morti inuolucrum.
Ex tendēs boream pro nihilō. sus
pendēs terram in nihilum. allig
ans aquā in nubibus suis. **C**olū
ne celi euolauerūt. et expauerunt
ab increpatione eius. virtute mi
tigauit mare. disciplina strauit ce
lum. claustra autē celi timent euz.
Voluntate igitur dei immobilis
manet. et instat in seculum terra.

inferiora deorsum appetitur igne
us vigor ille violenter attrahitur.
Etem contra nature sue vsu deorsum
cogitur. Omne autem quod in con-
trarium cogitur. non nature seruies
sed necessitati cito soluitur. et in ea
scinditur. ex quibus videtur esse com-
positum. in suam quoque regionem sin-
gulis recurreribus. **H**ec igitur alij
considerantes stabile esse non posse
ethereum corpus celi stellarumque ar-
bitrati sunt. quintam quandam natu-
ram corporis introducentes. quae diu-
turnam celi putaret mensuram esse
substantiam. **S**ed non ista opinio
apertissime potuit obuiare sententiae.
quam divina quoque domini ihesu christi ma-
iestas dei nostri in euangelio approba-
uit. **D**ixit enim dauid. **P**rius ter-
ram tu fundasti domine. et opera ma-
nuum tuarum sunt celi. **I**psi peribunt.
tu autem permanes et omnia sicut ve-
stimentum veterascent. et tanquam ami-
ctum mutabis ea. et mutabuntur.
tu vero ipse es. et anni tui non defi-
cient. **Q**uod adeo probauit in euangeli-
o dominus. ut diceret. **C**elum et ter-
ra peribunt. mea autem uerba non
peribunt. **N**ihil igitur agunt qui
propter celi asserendam perpetuitatem
quintum corpus ethereum introduce-
dum putarunt. cum eam uideant dissi-
miliem ceteris adiunctam membri
vnius portum labem corporis ma-
gis afferre consueuisse. **S**imul illud
aduerte. quia propheta **D**auid
terram priori loco nominauit. et postea

celum credidit opus esse domini decla-
randum. **Q**uando enim dixit. et facta
sunt. nihil interest. quod prius ex-
ponas. cum simul utrumque sit factum.
ne haec saltem prerogativa celi diuine
videatur adiudicata substantiae. ut pro-
mogete creature privilegio potior
est. **I**taque illos suis relinquant
contentionibus quae mutuis disputationibus
se refellunt. nobis autem satis est ad sa-
lutem. non disputacionum controuersia
sed preceptorum ueritas. nec argumen-
tationis astucia. sed fides mentis. ut ser-
uiamur creatori potius quam creaturae
qui est benedictus in secula.

De terra.

Bonus artifex prius fun-
damentum ponit. postea
fundamento posito edifica-
tionis membra distinguit. adiungit et
ornamentum. **P**osito igitur fundam-
to terrae confirmata celi substantia.
duo enim ista sunt uelut cardines re-
rum. **S**ubterruit **T**erra autem erat inui-
sibilis et incompressa. **Q**uid est erat
nisi ne forte in infinitum. et sine pri-
ncipio extenderet opinionem suam et di-
cant. ecce materia. id est plenitudo sicut phi-
sici dicunt. eadem secundum scripturam diuinam
non habuit initium. **V**erum hoc dice-
ntibus respondebis quia scriptum est **E**rat
autem chaos operarius terre. **E**t de eo
quod iubal dicitur est haec scriptura. **H**ic
erat pater qui demonstrauit psal-
terium et citharam. **E**t homo erat
in aethiopi regione. cui nomen
erat **J**ob. **D**efinant ergo de uerbo

questionē mouere. cum p̄sertim p̄
misit moyses. qz deus fecit terrā.
Erat ergo ex quo facta est. nam si
sine p̄ncipio eam dicūt esse. iā nō
solum deum. sed etiam plen sine
p̄ncipio dicentes. defimant vbi
nam erat. **V**i in loco. ergo etiam
locus sine p̄ncipio astruit in quo
erat materia rez. que p̄ncipiū n̄
habebat. **Q**uod si absurdū videtur
de loco credere. videte ne forte. vo-
latilem terrā debeat estimare.
que non h̄ns fūdamentū alaz re-
migijs suspēdebat. **V**nde ergo ei
alas sumemus. nisi forte huc de-
ruenimus p̄phetiā sermonis inter-
p̄tationē. **A** pennis terre p̄digia
audiuimus. **E**t illud **V**e terre na-
uiū penne. **S**ed si sic accipiam?
i quo aere volitabat terra. **V**ine
aere em̄ volare non poterat. s̄ aer
adhuc esse non poterat. qz n̄ erat
sine rez materia. elemētōz facta
distinctō. cum ip̄a adhuc elem̄ta
facta nō essent. **V**bi ergo erat ma-
teria ista alaz suffulta remigijs.
In aere non erat. quia aer est cor-
pus mundi.

Corpus aut̄ esse aerem docet
lectio. qz emissa sagitta in
locū in quē iaculat̄: intēdit. **I**nci-
sus aer in seipm̄ resolutus ē. **V**bi
ergo erat plen. nisi forte dicatur.
quasā demētā intētionē qz in dō
erat. **E**rgo deus id est inuisibil̄ na-
ture. atqz inuolabil̄ qui lucē ha-
bitat inaccessibilē incomp̄hensibil̄

et purissimus sp̄s. locus erat. ma-
terie mūdialis. et erat in deo mūdi
porcō. cum de hoc mūdo n̄ sit mens
seruuloz eius. sicut h̄emus scr̄p-
tum. de hoc mūdo non sūt. sicut et
ego non sum de mūdo. **Q**uēad-
modū ergo inuisibilia. visibilibz
et ei qui ordinē ac decorē donauit
omnibz. incomp̄sita copulabātur.
nisi forte qz dixit. terra autē erat
inuisibil̄. inuisibilē eam per sub-
stantiā credant. et non ideo quia
aquis opta. visibil̄ corporeis oca-
lis esse non poterat. quēadmodū
pleraqz in p̄fundo aquaz sita. vi-
sum oculoꝝ acieqz p̄tereant. **N**ō
em̄ deo aliqd̄ inuisibile. sed crea-
tura mundi. creaturē vtiqz estima-
tione cōsetur. **I**nuisibil̄ etiā ter-
ra qz nondū lux que illuminaret
mūdū. nondū sol. **P**ostea enim
luminaria facta sūt celi. **Q**z si so-
lis radius plerūqz etiā aquis op-
ta illuminat. et p̄fūdo mersa splē-
dore luminis sui p̄dit. quis du-
bitet deo ea que in p̄fundo sunt.
inuisibilia eē non posse. nisi forte
sic accipiamus inuisibilē terrā.
qz nondū verbo dā et p̄tēdōe vi-
sitabatur. que hominē non habes-
bat. p̄pter quem domin⁹ respice-
ret in terrā. **S**icut scriptū ē. **D**ñs
respexit sup̄ filios hominū. si est
intelligens aut req̄rens deum. **E**t
alibi dicit. **D**e celo iaculatū est iu-
dicū. terra tremuit et quieuit. **E**t
merito inuisibil̄. quia incomp̄sita

que figuram et spem congruentem
adhuc non acceperat. a proprio con-
ditore Et fortasse dicat. Cur enim
deus sicut dixit et facta sunt. non fil-
dinatus congruos rebus assurgere
abus donavit elementis. quasi non
potuit celum in signum stellis sibi
to ut creatum est resurgere. et floribus
bus ac fructibus terra vestiri. Pos-
tuit utique. sed ideo primo facta. po-
stea composita declaratur. ne vere
increata et sine principio crederetur
si spes rerum velut ingenerate ab
initio. non postea addite videretur.
Incomposita terra legitur. et
hinc a philosophis eternitatis
quibus deus privilegii honoratur.
Quid diceret si ab initio eius pul-
chritudo vernalisset. Demersa aqua
describitur velut quidam principiorum
suorum addita naufragio. et adhuc
a nonnullis facta non creditur.
Quid si decorum primogenitum ven-
dicaret. Accedit illud. quod imitato-
res nos sui deus esse voluit. ut pri-
mo faciamus aliqua. postea veni-
stemus. ne dum simul utrumque
adorimur. neutrum possimus im-
plere. Fides autem nostra quodam
gradu crescat. Ideo primus deus fe-
cit. postea venustavit. ut eundem
credamus ornasse qui fecerit. et fe-
cisse qui ornauerit. ne alterum pute-
mus ornasse. alterum creavisse. sed
eundem utrumque esse operatum. ut pri-
mo faceret. postea operaret. ne al-
terum altero desesse crederet. Hinc in

euangelio huius rei evidens testi-
monium. Nam suscitaturus laza-
rum dominus iussit ut iudei remo-
uerent lapidem de sepulchro. ut mor-
tuum videntes. postea resuscitatum
crederent. Deinde vocavit lazarus
et resurrexit. et ligatis manibus et
pedibus exiit foras. Nonne pos-
terat remouere lapidem qui poterat
mortuum resuscitare. Et qui po-
tuit defuncto vitam reddere. non
potuit nexus soluere vinculorum.
Cui vinculis pedibus gressum des-
dit. huic non potuit ruptis vin-
culis incessum reddere. Sed utique
aduertimus. quod voluit primo de-
monstrare mortuum ut oculis suis
crederent. deinde resuscitare. tercio
iubere. ut ipsi soluerent vincula fu-
neris. ut inter ista fides infunde-
retur infidelibus. et per gradus
quosdam credulitas nasceretur.
Fecit ergo primum deus celum et
terram. et ea tamen non quasi per-
petua. sed quasi corruptibilis crea-
ture consummationi voluit subiace-
re. Unde in ysaye libro legitur.
Tollite in celum oculos vestros et
aspicite in terram deorsum. quia ce-
lum ut fumus solidatum est. terra
autem ut vestimentum veterascet.
Hec terra est que ante erat in com-
posita. Non enim erant maria
suo sine distincta. et isovago flu-
ctu et profundo gurgite terra mun-
dabat. Confideat quia etiam nunc pluu-
is et lignis terra in horreum sument

ptum semina germinare. scdm
 q̄ dixit p̄ph̄a. Emitte sp̄m tuum
 ⁊ creabūtur. ⁊ renouabis faciem
 terre. Demiq; sirus qui viciā? he
 breo est. ⁊ sermone consonat. in
 plensq; ⁊ agruit. sic habet. Et spi
 ritus dei fouebat aquas. id ē viui
 ficabat. vt in nouas cogeret cre
 aturas. ⁊ fotu suo animaret ad
 vitā. Nam etiā sp̄m scm̄ legimus
 creatorē dicēte Job Sp̄s d̄m̄
 qui fecit me. Viue ergo sp̄ūscūs
 sup̄ferebat super aquas tenebre
 cōtrariarū virtutū sup̄ eas non eē
 poterāt. vbi locū sibi tāta grā ven
 dicabat. Viue vt quidaz volunt
 aerē accipiant. r̄ndēant. qua rōne
 sp̄m̄ dei dixerit. cū satis fuerit sp̄m̄
 nūcupare. Nō ergo volūt a d̄no
 deo nr̄o quatuor. Primū. elemēta
 generata. celum. terrā. mare. aerē.
 eo q̄ cause rez. ignis. ⁊ aer. ter
 ra. ⁊ aq̄ sint. ex q̄bus mūdi sp̄s
 constat ⁊ forma. Vbi ergo tēbre
 neq̄darū sp̄ūaliuz locū habere po
 tuerunt. cū anguste huius decorē
 figure mūdi indueret. Nunq̄
 maliciā deus simul creauit. Sed
 ea ex nob̄ orta. non a creatore om
 nium deo cōdita. morū leuitate ge
 neratur. non vllam creaturē h̄ns
 p̄rogatiuā. nec auctoritatez sub
 stāte natural̄ h̄ mutabilitatis sue
 vitium. ⁊ errorē p̄laphom̄is. Era
 dican hanc deus vult de animis
 singulorū. Quō eam ip̄e genera
 ret. cum clamet p̄ph̄a. Desinite a

malis v̄ris ⁊ p̄cipue scūs dauid.
 Desine a malo ⁊ fac bonuz. Quō
 ergo ei imiciū a d̄no damus. Vt
 hec op̄imio feralis. eorū qui ptur
 bandā eccl̄am putauerūt. Hinc
 marciomis. hinc valētini. hinc pe
 stes ille manicheorū. funesta san
 ctorum mentib; tēptauerūt infer
 re cōtagia. Quid nob̄ ip̄o lumine
 vite tenebras mortis inq̄rimus.
 Scriptura d̄ina salutē suggerit.
 vite odorē flagrat. vt suauitatē le
 gens capias. non p̄cipicij discer
 nien incurras. Simpliciter lege
 o homo. non tibi ip̄e foueā prauū
 interpres effodias. Simplex ser
 mo est. qz fecit deus celū ⁊ terrā.
 Fecit qd̄ non erat. non qd̄ erat. Et
 erat terra inuisibilis. Ex quo facta
 est erat. ⁊ erat inuisibil. qz exun
 dabat aqua ⁊ operiebat eam. Et
 erant super eam tenebre sup̄fuse.
 qz nondū erat lumen diei. nondū
 solis radiūs. q̄ solet ⁊ sub aquas
 latētia declarare. Quid ergo di
 cunt q̄ deus creauerit maluz cum
 ex contrarijs ⁊ aduersis nequaq̄
 sibi aduersa generētur. Nec em
 vita mortem generat. nec lux tene
 bras. Non enim sicut mutabili
 tates affectuum. ita etiā gene
 rationum p̄gressiones sunt. Ille
 ex contrarijs in contrāria. propos
 ita deflectione vertuntur. Ille
 non ex contrarijs in aduersa de
 flectuntur. Sed ex eiusdem ge
 neris. vel auctoribus. vel causis

creature in similitudinē sui refe-
runtur auctoris. **Q**uid igitur dici-
mus? **S**i enim neq; sine principio ē
q̄si increata. neq; a deo facta. vna
de habet naturā maliciā. **N**ā ma-
la in hoc mūdo esse: nullus sapiēs
denegauit. cū sit tam frequens in
hoc seculo lapsus ad mortē. **S**ed
ex hīs que iam diximus possu-
mus colligere. qz non est vna sū-
stantia. sed mētis atq; animi de-
prauatō a tramite virtutis deua
que inuiciorū animis frequen-
ter obrepit. **N**on igitur ab extra-
neis est nob. q̄ a nobis ipsis ma-
ius periculū. **I**ntus est aduersari-
us. intus auctor erroris. itus in q̄
clausus in nobismetipsis. **P**ropo-
situm tuum speculari. habitū tue
mentis explorā. exubias obtēde
aduersus mentis tue cogitatōes.
et animi cupiditates. **T**uīpe tibi
causa es improbitatis. tuīpe duplex
flagitiorū tuorū. atq; inuentorū cri-
minū. **Q**uid alienam naturā ar-
cessis ad excusatōnem tuorū lap-
suū? **V**tinā teīpe nō impelleres.
vtinā non p̄cipitares. vtinā non
inuolueres. aut studijs immoder-
ationib; aut indignatōe. aut ci-
piditatibus. que nos innexos ve-
lut q̄busdā retibus tenent. **E**t cer-
te in nob est moderari studio. co-
hibere iacundiā. cohercere cupidit-
ates. **I**n nob est etiā indulgere
luxurie. adolere libidines. inflā-
mare iacundiam. vel inflāmantē

autem accommodare. eleuari ma-
gis in supbiam. effundi in seruici-
am. q̄ reprimi hūilitate. diligere
mansuetudinē. **Q**uid naturā ac-
cusas o homo? **H**abet illa velut ir-
pedimenta quedā. senectutē et in-
firmitatē. **S**ed senectus ipsa in
bonis morib; dulciōr. in concilijs
vtilior. ad cōstanciā sbeunde mor-
tis paratior. ad reprimēdas libi-
dines fortior. **I**nfirmitas quoq;
corpōis sobrietas mentis est. **V**n-
ait ap̄ls. **C**um infirmor tūc pos-
tens sum. **I**taq; non in virtutib;
sed in infirmitatib; gloriabatur
Responū quoq; d̄mum refulsi-
t oraculo salutari. qz virtus in in-
firmitate confirmatur. **I**lla cauē-
da que ex nostra voluntate p̄deūt.
delicta iuuentutis et irrōnabiles
passiones corpōis. **Q**uorū igitur
nos sumus d̄mī hōrū p̄ncipia extri-
secus nō rēquamus. nec deruēmus
malos. s; agnoscamus ea q̄ p̄pe-
nostra sunt. **Q**uid enim possumus
facere si nolumus? **H**uius electō-
nem mali nobis potius dēmus q̄
alijs ascribere. **I**deo etiā in iudi-
cijs istis voluntarios reos non ex-
necitate cōpulsos culpa stringit.
pena condēnat. **N**eq; em si per fū-
rorem aliq; innocentē p̄emerit.
obnoxius fit morti. quin etiā di-
uine ipsius legis oraculo. si quis
per imprudētiā intulerit necem.
accipit. impunitatis spem. refu-
gij facultatem. vt possit euadere.

Hoc igitur de eo quod prope malum videtur dictum sit. Mala enim non sunt nisi que crimine mentem implicat et conscientiam ligant. Ceterum pauperem ignobilitatem egritudinem mortem nemo sapiens mala dixerit nec in malorum sorte numerauerit. quia nec contraria istis in bonis habentur maximis. quorum alia nobis ex natura alia ex comoditate accidere videtur. Non otiose nobis excursus iste processit. ut probaremus tenebras et abyssum simpliciter accipiendas. Erant autem tenebre de umbratione celi. quia omne corpus umbram facit qua adumbrat. vel minima vel inferiora. et ea maxime que operire atque includere videtur. Includit autem celi polus. quia celus sicut camera extenditur. quemadmodum supra demonstrauimus. Non ergo principalis erat tenebrosa substantia. sed quasi umbra secuta est loco mundi caligo tenebrarum. **I**t dicitur in principio mundi mundus assurgens intra se includit umbram. ut si quis in capite medio quem sol meridians illuminet locum aliquem repente obsepit. et densis ramorum frondibus tegat. non quo splendidior foris species loci eius effulgeat. sed hoc horretur desuper scena gurgustium eius intus obscurum sit. **A**ut unde antrum clausum undique huiusmodi locum vocantur nisi quod atro inhorrescat situ. atque offusione tenebrarum. **I**ste ergo te

nebre super aquarum abyssos erant. nam abyssum multitudinem et profundum aquarum dicitur. lectio nos euangelij docet. ubi rogabant saluatorem demonia ne iuberet illis ut in abyssum irent. sed qui doceret voluitates demoniorum non esse faciendas precepit illis ut irent in porcos. **P**ora autem in stagnum aquarum se se precipitauerunt ut quod recusabant demonia non euaderent. sed digno precipicio demergerentur. **E**rat ergo hec mundi incomposita species et forma. **E**t spiritus inquit dei superferebatur super aquas.

Et dixit deus. fiat lux. et facta est lux.

Merito premissus est spiritus dei. ubi divina incipere habebat operatio. **F**iat inquit lux. **V**nde vox dei in scriptura divina debuit inchoare nisi a lumine. **V**nde mundi ornatus nisi a luce exordium sumeret. **F**rustra enim esset si non videretur. **E**rat quidem deus ipse in lumine quia lucem habitat inaccessibilem. et erat lumen verum. quod illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. **S**ed eam lucem fieri voluit quod oculis corporalibus comprehendere. quia si quis architectus edificium aliquod dignum habitaculo pristinas familias struere desiderat. antequam fundamenta ponat unde lucem ei infundat explorat. et ea prima est gratia. que si desit. tota domus deformi horret in cultu. **L**ux est que reliquis domum commendat ornatus. **F**iat inquit lux

Plena vox luminis non dispositio-
tionis apparatus significat. sed ope-
rationis resplendet effectus. Nature
opifex lucē locutus est. et creavit
Verbo dei volūtas est. opus dei
natura est. lucē creavit. tēbras il-
luminavit. **E**t dixit deus fiat
lux. et facta est lux. Non ideo dixit
ut sequeretur operatio. sed dicto absol-
uit negociū. Unde pulchre dauidis
cū illud Dixit et facta sunt. quia deum
implevit effectus. Auctor ergo lucis
deus. **L**ocus autem et cetera tenebrarum mu-
ndus est. Sed bonus auctor ita lu-
cem dilexit. ut mundum ipsum infuso
aperiret lumine. atque eius spiritum ve-
nustaret. Resplenduit igitur subito
aer. et expauerunt tenebre. Noua
luminis claritate repressit eas. et
quasi in abissos dimerfit. repetere per-
vniuersa mundi fulgor lucis infu-
sus. Pulchre itaque et proprie dixit. **E**t
facta est lux. **V**idit enim cito lux ce-
lum. terras. maria illuminat. et mo-
mento temporis sine ulla apprehensione.
retractis surgentis dici splendore re-
gionibus. nostro se arduum fundit aspe-
ctum. ita ortus eius cito debuit ex-
plicari. **Q**uid miramur. si deus lo-
cutus est lucē. et caligantem mundo lu-
mine emicuit. quoniam si quis inter aquas
mersus. oleum ore miserit. clariora
facit ea que profundum tegebantur oc-
cultis. **D**ixit deus. non ut per vocis
organa quodam sonus hominis exi-
ret. nec ut lingue motu celeste for-
maret alloquium. atque aeris istum

quodam verborum strepitus verbera-
ret. sed ut voluntatis sue cogitatio-
nem prederet operationis perfectus. **E**t
discreuit inter lucē et tenebras

Et vidit deus lucē quia bona est

Dixit. et sonum vocis nullus au-
diuit. discreuit. et operationis
molimina nemo apprehendit. vidit.
et oculorum eius intentionem nullus
aspexit. **E**t vidit inquit deus lucem
quia bona est. **N**ec quod ignorabat vi-
dit. nec id quod nesciebat ante aut
non viderat comprobavit. sed ho-
rum operum proprium est. ut externo com-
mendatore non egeat. sed gratiam
suum cum videntur ipsa testentur.
Plus est quod probatur aspectu. quam
quod laudatur sermone. **D**uo ei
videtur testimonio. non alieno suffra-
gio. **Q**uod si apud nos oculis iudi-
cium emittitur. quibus simul et gra-
tia venustatis et rerum men-
prehenditur. quantomagis et
que probatur videtur. et que videtur probatur
sicut quod scriptum est. **Q**uia oculi domini
super iustos. **L**ucis natura hominibus est.
ut non in numero. non in mensura. non
in pondere. ut alia. sed omnis eius in
aspectu gratia sit. **P**ropriis itaque ser-
monibus naturam lucis expressit. quoniam videtur
deus complacet. quoniam ipsa videndi officium
ministrat. **N**ec in merito tamen sibi pro-
dicatore potuit inuenire. a quo iure pro-
ma laudatur. quoniam ipsa fecit. ut etiam ce-
tera mundi membra digni sint laudibus

vidit ergo de luce. et vultu suo
illuminavit. Et vidit. quia bona est.
Non ex parte dei iudicium. sed genera
le est. Itaque non in splendore tantummodo
sed in omni utilitate gratia lucis pro
batur. Unde et discretio fit inter
lucem et tenebras. ut sit separata na
tura lucis atque tenebrarum. nihil
videatur inter se habere confusum. Et
vocavit deus diem lucem. et tenebras
vocavit noctem. ut in nomine ipso
diem noctemque distingueret. Ad
uertimus? itaque quod lucis ortus ante
solis diem videatur aperire. Pri
cipia diei noctis exitum claudunt. fi
nisque temporis. et statuitur limes nocti
et diei. videtur esse prescriptus. Die
sol clarificat. lux facit. frequenter
celum nubibus texitur. ut sol tegat.
nec ullus radius eius appareat. lux
tamen diei demonstrat tenebras abscondit
Et factus est vespere et mane dies
vnius.
Verum aliqui. cur prius vespere
et mane. postea manent scriptura me
moraverit. ne forte noctem prius quam
diem significare videatur. nec ad
uertit. primo quod presensent dies di
citur. Et vocavit deus diem lucem.
et tenebras vocavit noctem. Deinde
quod vespere finis diei fit. et mane fi
nis noctis. Ergo ut prerogativam
et primatus naturae diei daret.
prius finem diei significavit. post quem
securatur nox esse. Deinde postea fi
nem noctis adiunxit. Eo autem usque

noctem diei scriptura preferre non
potuit. ut et diei et noctis tempora diei
appellatione concluderit. et tanquam pri
cipal auctoritate nominis veridicaverit.
Et hanc scripturae esse consuetudinem
ut potiori appellationem deputet.
frequenter exemplis probamus.
Siquidem et Jacob dixit. Dies vite
meae pusilli et mali. Et iterum Om
nes dies vite meae. Et David. Po
suit dies annorum meorum. non dixit
et noctes. Unde advertimus ea quae
nunc in specie historiae traduntur.
vix statuisse legis in posterum. Pri
cipium ergo diei vox dei est. Fiat lux
Et facta est lux. Finis diei vespere
est. Jam sequens dies ex noctis
fine succedit. Sententia autem dei
evidens. quia dies primo vocavit lu
cem. et secundo vocavit tenebras no
ctem. Preclare etiam unum. non pri
mum. dixit diem. nam secundo se
cundo et tertio die. et deinceps reli
quis. primum potuit dicere. et hoc or
dinis videbat. Sed legem statuit
ut. xxiii. hore diurne atque noctur
ne. diei tamen nomine diffiniantur.
ut sic diceret. viginti quatuor horarum
mensura unius diei tempus est. Si
cut enim virorum generatio computatur
et intelligitur etiam feminarum. quia
nectuntur secundum prioribus. ita etiam
dies numeratur et noctes estimantur
adiuncte. Sicut igitur arcuitus
vnius. ita vnius dies. Nam plerique
etiam ebdomadam unam. unum diem di
cunt. quod in se quod in unum redeat die.

